

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 22/2012-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. januára 2012 predbežne prerokoval sťažnosť J. Š..., t. č. vo výkone trestu, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a *práv podľa čl. 6 ods. 1 a 13* v spojení s čl. 1 *Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd* uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Sžz/4/2011 z 29. septembra 2011, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. Š. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. novembra 2011 doručená sťažnosť J. Š. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a *práv podľa čl. 6 ods. 1 a 13* v spojení s čl. 1 *Dohovoru o ochrane ľudských práv*

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Sžz/4/2011 z 29. septembra 2011 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

Z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ako aj z vyžiadaného spisu najvyššieho súdu ústavný súd zistil nasledujúce skutočnosti.

Sťažovateľ ako právoplatne odsúdený na nepodmienečný trest odňatia slobody, ktorý v súčasnosti vykonáva, podal proti Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej aj „žalovaný v 1. rade“) a Generálnemu riaditeľstvu Zboru väzenskej a justičnej stráže (ďalej aj „žalovaný v 2. rade“) sťažnosť podľa zákona č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach. Podľa sťažovateľa ním označení žalovaní internými rozkazmi, najmä rozkazom Generálneho riaditeľstva Zboru väzenskej a justičnej stráže č. 3/2007 o prijímaní a odosielaní balíkov vo výkone väzby a výkone trestu odňatia slobody, nariadili absolútny zákaz prístupu odsúdených k erotickým a pornografickým periodikám, časopisom a knižným titulom. Sťažovateľ sa sťažoval aj na nemožnosť prístupu na internet pre odsúdených. V konaní o sťažnosti č. GR ZVJS-SŤ-223/12-09 a v následnom konaní o sťažnosti proti vybaveniu predchádzajúcej sťažnosti č. 21308/2011/14 nebol podľa sťažovateľa odstránený protiprávny zásah.

Najvyššiemu súdu bol 29. júla 2011 doručený návrh sťažovateľa na začatie konania o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy, a to proti žalovaným v 1. a 2. rade. Sťažovateľ uviedol, že za zásahy odporcov považuje „zásadné procesnoprávne a hmotnoprávne vady konania o sťažnosti č. GR ZVJS-SŤ-223/12-09 a konania o sťažnosti proti vybaveniu predchádzajúcej sťažnosti č. 21308/2011/14, ktorým predmetom boli... namietané nezákonné zásahy, pričom mali za negatívny následok vecnú nesprávnosť výsledkov prešetrovania predmetných sťažností, či je vo svojej podstate protiprávny zásah do namietaných... práv... K procesným vadám namietam neobjektívnosť, nedostatočne zistený skutkový a právny stav a najmä nedodržanie procesných lehôt a postupov pri vybavení sťažnosti.“.

Najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Sžz/4/20111 z 29. júla 2011 vyzval sťažovateľa, aby neúplné podanie opravil a doplnil, aby konkrétne opísal rozhodujúce skutočnosti, o ktoré opiera svoj návrh, špecifikoval, v čom vidí nezákonný zásah (okrem nespokojnosti so spôsobom vybavenia sťažnosti), a aby predložil alebo aspoň označil dôkazy na podporu svojich tvrdení a uviedol, aké prostriedky vyčerpal na odvrátenie nezákonného zásahu vrátane predloženia, resp. označenia dôkazov (sťažnosť a jej vybavenie Inšpekciou Generálneho riaditeľstva Zboru väzenskej a justičnej stráže), a tiež, aby preukázal, že tieto prostriedky na odvrátenie nezákonného zásahu využil bezvýsledne, a takto doplnený a opravený návrh vlastnoručne podpísaný zaslal na adresu najvyššieho súdu v dvoch vyhotoveniach, keďže bez zákonom ustanovených náležitostí návrhu nemožno vec meritórne prerokovať a rozhodnúť. Zároveň bol sťažovateľ poučený, že ak podľa pokynov súdu v určenej lehote svoje podanie neopraví a nedoplní, najvyšší súd podľa § 250d ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) v spojení s § 250v ods. 8 OSP konanie zastaví.

V podaní z 22. augusta 2011 zaslanom najvyššiemu súdu sťažovateľ uviedol, že podľa jeho názoru pôvodný návrh obsahuje všetky potrebné náležitosti vrátane príloh, že označil aj sporný rozkaz žalovaného v 2. rade č. 3/2007 a relevantné administratívne spisy o sťažnosti a že z jeho návrhu vyplýva aj využitie všetkých prostriedkov nápravy; poukázal pritom na to, že sa nestotožňuje s reštriktívnym výkladom súdu, pokiaľ ide o interpretáciu pojmu nezákonný, protiústavný, resp. protiprávny zásah.

Napadnutým uznesením najvyšší súd rozhodol, že „konanie v časti o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy proti odporcovi v 1. rade Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky zastavuje. V časti o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy proti odporcovi v 2. rade Generálnemu riaditeľstvu Zboru väzenskej a justičnej stráže postupuje vec Krajskému súdu v Bratislave.“

Proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu podal sťažovateľ sťažnosť ústavnému súdu. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol, že najvyšší súd napadnutým uznesením porušil jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, ako aj práva

podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 v spojení s čl. 1 dohovoru. Sťažovateľ zároveň navrhol, aby ústavný súd napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Sťažovateľ napokon žiadal, aby mu bol ustanovený právny zástupca na konanie pred ústavným súdom a aby ústavný súd rozhodol o dočasnom opatrení a odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. K namietanému porušeniu v sťažnosti označených práv sťažovateľa výrokom napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vo vzťahu k žalovanému v 1. rade – Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky

Napadnutým uznesením najvyšší súd konanie v časti výroku proti žalovanému v 1. rade – Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky, zastavil.

Ústavný súd uvádza, že aj v tejto časti výroku napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ide vo svojej podstate o nemeritórne rozhodnutie súdu, ktoré v okolnostiach daného prípadu nezakladá prekážku res iudicata. Podľa názoru ústavného súdu takto ukončené konanie nemožno považovať za vec vyriešenú s konečnou platnosťou. Ústavný súd výnimočne rozhodol o prípustnosti sťažnosti aj proti nemeritórnym rozhodnutiam (okrem už uvedených rozhodnutí pozri aj I. ÚS 37/95, II. ÚS 27/98). Vzhľadom na okolnosti daného prípadu, najmä časové obmedzenie možnosti sťažovateľa podať žalobu v rámci správneho súdnictva podľa § 250v ods. 3 druhej vety OSP, ktoré by sťažovateľovi znemožnili znovu postupovať proti konkrétnemu zásahu správneho orgánu, ústavný súd neodmietol sťažnosť vo vzťahu k tejto časti výroku napadnutého uznesenia pre nedostatok právomoci a preskúmal, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a následne na nich založených právnych záverov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu (obdobne napr. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (II. ÚS 193/2010).

O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak ústavný súd zistí interpretáciu a aplikáciu právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je

založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06, III. ÚS 305/08).

Z týchto hľadísk ústavný súd preskúmal sťažnosť sťažovateľa namietajúceho porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 v spojitosti s čl. 1 dohovoru.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokolvek trestného obvinenia proti nemu...

Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

Podľa čl. 1 dohovoru vysoké zmluvné strany priznávajú každému, kto podlieha ich jurisdikcii, práva a slobody uvedené v hlave I tohto dohovoru.

Podľa sťažovateľa malo k zásahu do jeho základných práv a slobôd dôjsť extrémne formalistickým a reštriktívnym výkladom a aplikáciou § 250v ods. 1 OSP najvyšším súdom,

konkrétne nesprávnym výkladom pojmu „zásah“, resp. „nezákonný zásah orgánu verejnej správy“. Podstata zásahu podľa sťažovateľa spočívala v „hmotnoprávných a procesnoprávných vadách v konaní o sťažnosti a v konaní o sťažnosti proti vybaveniu predchádzajúcej sťažnosti podľa zákona č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach...“. Podľa sťažovateľa «V danej veci porušovateľ odmietol vec meritórne preskúmať a rozhodnúť s odôvodnením, že namietaný protizákonný postup žalovaných, in concreto protiprávny procesný postup a protiprávny vecne nesprávny výsledok sťažnostných konaní, nemôžu vôbec znamenať, resp. predstavovať „zásah“ ako úkon žalovaných priamo vykonaný a zameraný proti sťažovateľovi.».

Najvyšší súd odôvodnil časť uznesenia o zastavení konania neodstránením nedostatkov návrhu sťažovateľa. Podľa najvyššieho súdu: «Keďže podanie v tejto veci smerujúce proti odporcom 1. Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky a 2. Generálnemu riaditeľstvu Zboru väzenskej a justičnej stráže, nemalo zákonom predpísané náležitosti v zmysle § 42 ods. 3 a § 249 ods. 2 v spojení s § 250v ods. 8 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), bol navrhovateľ uznesením sp. zn. 5 Sžz/4/2011 z 29. júla 2011 vyzvaný, aby neúplné podanie opravil a doplnil. Najvyšší súd... týmto uznesením uložil navrhovateľovi, aby konkrétne opísal rozhodujúce skutočnosti, o ktoré opiera svoj návrh, uviedol konkrétne, v čom vidí nezákonný zásah osobitne odporcu v 1. rade (okrem nespokojnosti navrhovateľa so spôsobom vybavenia sťažnosti) a osobitne odporcu v 2. rade (nestačí všeobecne poukázať na porušovanie základných práv, musí ísť o konkrétny autoritatívny úkon), predložil alebo aspoň označil dôkazy na podporu svojich tvrdení (odkaz na článok 10 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je nepostačujúci), uviedol, aké prostriedky vyčerpал na odvrátenie nezákonného zásahu včítane predloženia, resp. označenia dôkazov (sťažnosť a jej vybavenie Inšpekciou Generálneho riaditeľstva Zboru väzenskej a justičnej stráže), a že tieto prostriedky na odvrátenie nezákonného zásahu použil bezvýsledne a takto doplnený a opravený návrh vlastnoručne podpísaný zaslal na adresu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v dvoch vyhotoveniach, nakoľko bez zákonom stanovených náležitostí návrhu nie je možné vec meritórne prejednať a rozhodnúť. Zároveň bol navrhovateľ poučený, že ak podľa pokynov

súdu v stanovenej lehote svoje podanie neopraví a nedoplní, najvyšší súd podľa § 250d ods. 3 OSP v spojení s § 250v ods. 8 OSP konanie zastaví.»

Najvyšší súd v napadnutom uznesení po objasnení významu správneho súdnictva a ochrany pred nezákonným zásahom verejnej správy ďalej uviedol:

„Vychádzajúc z obsahu návrhu a citovaných zákonných ustanovení a zásad neboli v danom prípade splnené zákonné podmienky k poskytnutiu ochrany z dôvodu nedostatku podmienky povahy konania predstavujúcej zásah, keďže v konaní odporcu v 1. rade, ako ho popísal navrhovateľ (nespokojnosť so spôsobom vybavenia sťažnosti týkajúcej sa napadnutia rozkazu odporcu v 2. rade č. 3/2007 o prijímaní a odosielaní balíkov vo výkone väzby a výkone trestu odňatia slobody), nemožno vidieť zásah odporcu v 1. rade ako úkon ním priamo vykonaný a zameraný proti navrhovateľovi. Za nedovolený zásah možno považovať len konanie, ktoré je v rozpore so zákonom. Pri tejto úprave najvyšší súd dospel k záveru, že podmienky poskytnutia ochrany podľa piatej hlavy piatej časti OSP neboli splnené a navrhovateľ na výzvu súdu na opravu a doplnenie návrhu o konkrétne zhora uvedené náležitosti reagoval iba zotrvaním na obsahu svojho pôvodného podania, avšak návrh o skutočnosti k poskytnutiu ochrany z dôvodu nezákonného zásahu orgánu verejnej správy tak, ako mu to najvyšší súd uložil, nedoplnil.

Za týchto okolností Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky ako súdu vecne príslušnému na konanie vo veci proti odporcovi v 1. rade Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky (§ 246 ods. 2 písm. b/ OSP) po jej prejednaní bez nariadenia pojednávania (250v ods. 8 OSP a § 250d ods. 3 prvá časť vety prvej OSP) neostalo iné ako podľa § 250d ods. 3 OSP v spojení s § 250v ods. 8 OSP, ako aj s prihliadnutím na § 250v ods. 6 OSP konanie zastaviť z dôvodu, že navrhovateľ neodstránil vady návrhu, ktorých odstránenie súd nariadil a ktoré bránia vecnému vybaveniu návrhu.“

Podľa § 250d ods. 3 OSP súd uznesením konanie zastaví, ak sa žaloba podala oneskorene, ak ju podala neoprávnená osoba, ak smeruje proti rozhodnutiu, ktoré nemôže byť predmetom preskúmavania súdom, ak žalobca neodstránil vady žaloby, ktorých odstránenie súd nariadil a ktoré bránia vecnému vybaveniu žaloby, alebo ak žalobca nie je zastúpený podľa § 250a alebo ak žaloba bola vzatá späť (§ 250h ods. 2)...

Podľa § 250v ods. 6 OSP súd konanie zastaví, ak odpadli dôvody na ďalšie konanie, a zároveň rozhodne o trovách konania.

Podľa § 250v ods. 8 OSP na konanie podľa tejto hlavy sa použijú ustanovenia prvej a druhej hlavy tejto časti primerane, ak v tejto hlave nie je ustanovené inak.

Z citovaných častí odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že pre rozhodnutie najvyššieho súdu bolo podstatné posúdenie návrhu na začatie konania a neodstránenie jeho nedostatkov sťažovateľom v určenej lehote. V dôsledku toho najvyšší súd vyslovil, že konanie žalovaného v 1. rade tak, ako bolo popísané sťažovateľom, nemožno považovať za zásah žalovaného v 1. rade v tom zmysle, že by išlo o úkon ním priamo vykonaný a zameraný proti sťažovateľovi. Ústavný súd opakuje, že posúdenie splnenia náležitostí podania spadá do právomoci všeobecného súdu. Ústavný súd skúma iba to, či vyvodené závery najvyššieho súdu neboli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody.

Sťažovateľ v návrhu na začatie konania uviedol, že za protiprávne zásahy odporcov považuje „zásadné procesnoprávne a hmotnoprávne vady konania o sťažnosti č. GR ZVJS-SŤ-223/12-09 a konania o sťažnosti proti vybaveniu predchádzajúcej sťažnosti č. 21308/2011/14, ktorým predmetom boli... namietané nezákonné zásahy, pričom mali za negatívny následok vecnú nesprávnosť výsledkov prešetrovania predmetných sťažností, či je vo svojej podstate protiprávny zásah do namietaných... práv... K procesným vadám namietam neobjektívnosť, nedostatočne zistený skutkový a právny stav a najmä nedodržanie procesných lehôt a postupov pri vybavení sťažnosti.“. Sťažovateľ neuviedol žiadne ďalšie faktické okolnosti, ktorými by svoj návrh odôvodnil.

Ak v okolnostiach danej veci najvyšší súd posúdil návrh na začatie konania ako nekvalifikovaný a nedostatočný a sťažovateľ na výzvu svoje podanie nedoplnil, nemožno z pohľadu ústavného súdu skutkové a právne závery najvyššieho súdu vo vzťahu k dôvodom sťažnosti považovať za arbitrárne alebo zjavne neodôvodnené. Skutočnosť, že sťažovateľ sa

s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani právomoc ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojim vlastným. Z uvedeného vyplýva, že medzi namietaným uznesením najvyššieho súdu a tvrdeným porušením základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je žiadna príčinná súvislosť.

Ústavný súd preto po predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa vo vzťahu k časti napadnutého uznesenia týkajúceho sa žalovaného v 1. rade podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde už pri jej predbežnom prerokovaní ako zjavne neopodstatnenú.

2. K namietanému porušeniu v sťažnosti označených práv sťažovateľa výrokom napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vo vzťahu k žalovanému v 2. rade – Generálnemu riaditeľstvu Zboru väzenskej a justičnej stráže

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci alebo jeho rozhodnutím nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu, resp. jeho rozhodnutím a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo (m. m. IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

Za zjavne neopodstatnenú treba považovať sťažnosť v prípade, ak pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 198/07, IV. ÚS 27/2010).

Napadnutým uznesením najvyššieho súdu v časti výroku vzťahujúceho sa voči žalovanému v 2. rade – Generálnemu riaditeľstvu Zboru väzenskej a justičnej stráže, bola

vec postúpená Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) ako vecne a mieste príslušnému súdu.

Ústavný súd je vzhľadom na princíp minimalizácie jeho zásahov do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04, III. ÚS 167/2010, III. ÚS 226/2010), mimoriadne zdržanlivý predovšetkým za situácie, keď sťažnosť smeruje proti rozhodnutiu nemeritórnemu, ktoré nepredstavuje definitívne skončenie konkrétneho súdneho procesu, ale týka sa iba jeho priebehu, a to aj napriek tomu, že proti sťažnosťou napadnutému rozhodnutiu neexistuje už ďalší opravný prostriedok. K tomu je potrebné dodať, že krajský súd, ktorému bola vec postúpená, má v nej ďalej konať a v tomto konaní zabezpečiť plnú realizáciu práv sťažovateľa.

Pokiaľ ide o časť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vo vzťahu k žalovanému v 2. rade – Generálnemu riaditeľstvu Zboru väzenskej a justičnej stráže, najvyšší súd ju odôvodnil tým, že vo vzťahu k žalovanému v 2. rade nie je vecne príslušným súdom.

V spojitosti s uvedeným najvyšší súd poukázal najmä na to, že „Vecná príslušnosť v správnom súdnictve zásadne patrí krajským súdom (§ 246 ods. 1 OSP, § 7 ods. 3 zákona o súdoch). Táto je vylúčená len a prísne vo veciach, ktoré podľa tohto ustanovenia alebo osobitných zákonov výslovne patria v prvom (a jedinom) do rozhodovacej právomoci Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (§ 246 ods. 2 OSP, § 246c ods. 1 veta tretia OSP), prípadne ešte aj okresných súdov (§ 6 zákona o súdoch). Vecná príslušnosť krajských súdov na preskúmanie rozhodnutí a postupov je pravidlom, z ktorého výnimku musí ustanoviť zákon. Takým zákonom je Občiansky súdny poriadok alebo iné zákony, ktoré ustanovujú vecnú príslušnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky či okresných súdov.

Podľa § 246 ods.2 písm. b/ OSP (v znení platnom od 01. októbra 2004) Najvyšší súd Slovenskej republiky je vecne príslušný na konanie podľa štvrtej a piatej hlavy tejto časti, ak je žalovaným ústredný orgán štátnej správy alebo, iný orgán s pôsobnosťou pre celé územie Slovenskej republiky.

Vecná príslušnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je daná len, ak ide o nečinnosť ústredného orgánu štátnej správy alebo iného orgánu s pôsobnosťou pre celé územie Slovenskej republiky.

Miestne príslušný je krajský súd, v ktorého obvode má sídlo orgán verejnej správy, ktorý mal vykonať nezákonný zásah. “.

Výklad § 246 ods. 2 písm. b) OSP, najmä slovného spojenia „orgán s pôsobnosťou pre celé územie Slovenskej republiky“, prislúcha zásadne všeobecným súdom. Rovnako je úlohou všeobecných súdov posúdiť podanie sťažovateľa a pri posudzovaní vecnej príslušnosti súdu podľa § 246 ods. 2 písm. b) OSP rozhodnúť o tom, či prípadne nesprávne označené podanie je podaním v zmysle štvrtej alebo piatej hlavy piatej časti OSP (m. m. III. ÚS 239/2010).

Výklad pojmu „orgán s pôsobnosťou pre celé územie Slovenskej republiky“ použitý najvyšším súdom v napadnutom uznesení síce nie je jediný možný, jeho použitie v danom prípade možno ale považovať za konzistentné, najmä s ohľadom na posúdenie miestnej príslušnosti podľa § 246a ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorého miestne príslušným je súd, v ktorého obvode má sídlo správny orgán, ktorého rozhodnutie a postup sa preskúmava, ak nie je ustanovené inak. Ak ide o rozhodnutie orgánu s pôsobnosťou pre celé územie Slovenskej republiky, okrem ústredných orgánov štátnej správy, miestne príslušným je krajský súd, v ktorého obvode je všeobecný súd navrhovateľa.

Za podstatnú však ústavný súd považuje skutočnosť, že sťažovateľ svoje námietky a výhrady vecne smeroval proti časti výroku napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktorým sa konanie proti žalovanému v 2. rade zastavilo. Vzhľadom na nedostatok existencie adekvátneho odôvodnenia a konkrétnych argumentov vo vzťahu k tejto časti výroku napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktorý sa týka žalovaného v 2. rade, t. j. postúpenia veci krajskému súdu ako vecne a mieste príslušnému, neprichádzalo v rámci predbežného prerokovania sťažnosti do úvahy zaoberať sa spochybnením ústavnosti tejto časti výroku napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, resp. skúmanie existencie príčinnej

súvislosti medzi ním a v petite sťažnosti označenými právami sťažovateľa. Sťažnosť bolo preto potrebné aj v tejto časti odmietnuť pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

K namietanému porušeniu čl. 1 dohovoru ústavný súd uvádza, že tento článok nezakotvuje konkrétne právo či slobodu fyzických osôb a právnických osôb, ale záväzok štátov (vysokých zmluvných strán) priznávať každému, kto podlieha ich jurisdikcii, práva a slobody uvedené v hlave I dohovoru (I. ÚS 59/09).

Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

Z citovaného ustanovenia dohovoru vyplýva pre fyzické osoby a právnické osoby procesné právo akcesorickej povahy mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom v prípade porušenia ostatných ľudských práv chránených dohovorom. Uplatňovanie práva vyplývajúceho z čl. 13 dohovoru musí preto nadväzovať na aspoň obhájiteľné právne tvrdenie (arguable claim) o porušení iného práva chráneného dohovorom (napr. rozhodnutie vo veci Silver a ostatní c. Spojené kráľovstvo z 25. marca 1983).

Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva sa čl. 13 dohovoru vzťahuje iba na prípady, v ktorých sa jednotlivcovi podarí preukázať pravdepodobnosť tvrdenia, že sa stal obeťou porušenia práv garantovaných dohovorom (Boyle a Rice proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok z 27. apríla 1988, séria A, č. 131, ods. 52). V okolnostiach prípadu však ústavný súd k takému záveru vo vzťahu k namietanému uzneseniu najvyššieho súdu nedospel.

Pokiaľ ide o namietané porušenie uvedeného práva ústavný súd poukazuje aj na svoju prechádzajúcu judikatúru, podľa ktorej ak orgán štátu aplikuje platný právny predpis, jeho účinky (dôsledky) použitia nemožno považovať za porušenie základného práva alebo slobody (II. ÚS 81/00, II. ÚS 63/03). Právo na účinný právny prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru preto nemôže všeobecný súd porušiť vtedy,

ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní (IV. ÚS 36/04).

Skutočnosť, že sťažovateľ nebol v konaní pred najvyšším súdom úspešný, nie je podstatná, keďže účinnosť právnych prostriedkov nápravy na účely čl. 13 dohovoru nezávisí na istote, že bude rozhodnuté v prospech sťažovateľa (napr. Vilvarajah a ďalší proti Spojenému kráľovstvu – 1991, Soering proti Spojenému kráľovstvu – 1989). Namietané uznesenie najvyššieho súdu preto nesignalizuje žiadnu možnosť príčinnej súvislosti s prípadným porušením práva sťažovateľa mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom podľa čl. 13 dohovoru.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde taktiež vo vzťahu k tej časti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie čl. 1 a čl. 13, tak, že ju odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa aj ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v petite jeho sťažnosti, ako aj jeho žiadosťou o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. januára 2012